

НАБЛИЖАЄТЬСЯ 1000 НОМЕР НОВІТНЬОЇ „ВОЛИНІ“

Здається, пройшло вже не так багато часу — це було 20 вересня 1991 року - а вже попереду тисячний номер новітньої „Волині“, яку відродив незабутній Василь Червоний. Це не просто ювілей, це і недоспані ночі, і нервові стреси, і виробничі конфлікти, це і анекдотичні ситуації. Пригадується, як кожного четверга під час випуску газети славетний Василь Червоний чекав цього дня як якогось свята. Свято — було не лише для нас, воно приходило в кожну патріотичну родину, де дядьки на призьбі мали задоволення обговорити останні новини, згадати міцним слівцем якогось недалекого чиновника, спом'янути добрим словом своїх друзів-повстанців.

А який переполох вчинявся у високих кабінетах після гострої публікації. Власне, було всіляке — і добре, і погане, так як і в житті. Але наша газета мала свою особливість, якої не мало жодне видання — вона кликала до боротьби, додавала віри, плакала любов до нашого Волинського краю, єдиною в Україні постійно друкувала безпосередні спогоди повстанців...

Але було б несправедливо не згадати ту, першу Самчукову „Волинь“, без якої не було б і нашої, відновленої тисячної... Та воєнна „Волинь“, головним редактором якої був наш земляк дерманець і видатний письменник Улас Самчук під час німецької і польської окупації, світила тим лесиним досвітнім вогнем, який кликав до бою, подавав людям надію, переконував, що ще не вмерла Україна. І тому з нашого боку, для тих ветеранів, які пережили важкі часи, було б цілком справедливо розпочати ювілейний цикл статей саме про нашого передвісника видатного Уласа Самчука, присвячених тисячному відродженому номеру „Волині“, що наближається. Сьогодні до вашої уваги публікація Р.В. Радчика.

Сергій Степанішин

УЛАС САМЧУК ЯК РЕДАКТОР ГАЗЕТИ „ВОЛИНЬ“

Ім'я Уласа Самчука прижиттєво було заборонено в Україні, його твори, що видавалися за океаном, - також. Одним із перших на захист великого письменника у 90-х роках став доктор філології Ярослав Поліщук, з ініціати якого у Рівному в 1994 році на відзначення 90-річчя від дня народження Уласа Самчука було проведено наукову конференцію й видано ювілейний збірник пам'яті видатного українського письменника та публіциста ХХ століття. В одній із своїх праць цей учений справедливо аргументує: «Улас Самчук не завинив перед власним народом, як «завинив» перед комуністичним режимом своєю різкою опозицією до нього. Навпаки, своєю величною творчістю він уславив цей народ, створив художній літопис його боротьби, його перемог і поразок у складному і тривожному ХХ віці...»

Радянська пропаганда жорстоко затаврувала ім'я великого українця, на півстоліття з грифом «секретно» у спецфонди захо-

вала газету «Волинь». Лише зі здобуттям Україною незалежності, підшивка «Волині» стала доступною науковцям. Під час редакторства Уласа Самчука, газета вдало вела незалежницьку лінію, пропагувала ідеї просвіти, порушувала питання облаштування промисловості й сільського господарства, відродження освіти, медицини, пробуджувала національну гідність українців, відстоювала право на існування Української православної церкви, згуртовувала навколо себе національно свідомі сили, сатирично викривала міфи сталінізму.

Про завдання газети «Волинь» редактор висловився у ненадрукованій статті «Рік «Волині», що зберігається у фондах Рівненського обласного державного архіву. Завдання газети були насправді «значно ширші і значно поважніші», ніж це було задекларовано офіційно. «Волинь» мала бути «не тільки звичайною пресою службою», в своєрідним літописом проявів і фактів початкового процесу національно-культурного відродження в нових умовах (поки існували такі умови); «літописом бурних днів», який має бути потрібний як для сучасного, так і для майбутнього життя України; видання повинне сприяти пробудженню і нагромадженню національно-патріотичних сил.

Друга світова війна застала Уласа Самчука у Празі, і, як члену однієї з похідних груп ОУН Мельника, Олег Ольжич у червні 1941 року порадив «... чим скоріше збиратися і їхати до Кракова, де концентруються передові фланги емігрантської України». У Кракові Улас Самчук опиняється у товаристві своїх друзів-націоналістів. Тут уперше він побачив поетку Олену Телігу: «... я був гостро вражений її екзальтованою, напруженою, невтомно грайливою вдачею»

Улас Самчука й Олену Телігу об'єднувало їхнє духовне устремління - бути у Києві. Обоє вони сходилися на тій думці, що бути письменником можна тільки в Києві, де навіть з приходом німців діяла Українська спілка письменників. Із Кракова вони вирішили поїхати в Україну не інакше, як через «зелену границю». І здійснилася мрія Олени Теліги «перейти убрід бурхливій воді» - 16 липня 1941 року вони у Сошицях перейшли Сан.

Улас Самчук і Олена Теліга вже 18 липня 1941 року дісталися до Львова. 5 серпня 1941 року Улас Самчук зі Львова добиралася на «ЗіСу» отамана Поліської Січі Тараса Бульби-Боровця до Рівного.

Вирішальним поворотом у долі письменника Самчука та його «рівненської Одиссеї», яка йому принесла нелегкі випробування як під час війни, так і після неї, стала випадкова зустріч із колишнім посланцем від Волині до польського сейму Степаном Скрипником (після Другої світової війни - відомий релігійний діяч Патріарх Мстислав).

Ім'я Уласа Самчука, безумовно, було відомо українським патріотам, його правда про злочиння більшовицького режиму, яка переконливо й аргументовано кричала зі сторінок його творів, була зрозумілою й болючою для тих українців, що сповідували ідею побудови самостійної, соборної, незалежної України. Його скрізь чекали націоналістично налаштовані українці, і тому Степан Скрипник порадив Уласові Самчуку не поспішати до Києва, бо і в Рівному є широке і адекватне поле діяльності. «... першим нашим завданням є організувати добрий пресовий орган. Газету й видавництво»

Розпочалася велика підготовка до виходу першого номера газети протягом серпня 1941 року, коли вже у Рівному працювали німецькі адміністрації. Як відомо, згодом Рівне стане «столицею» рейхскомісаріату «Україна» на чолі з Еріхом Кохом. У таких «німецьких» умовах сміливо українські патріоти Улас Самчук і Степан Скрипник дають назву своїй газеті «Волинь» (як однойменну назву трилогії Уласа Самчука). Як свідчать спогоди У. Самчука, вони обоє облаштували всім необхідним редакційне приміщення на вулиці Тополевій, 32: меблями, друкарськими машинками. Відомий волинський графік Ніл Хасевич, художні виставки робіт якого ще до війни демонструвалися у Варшаві, Парижі, Лос-Анджелесі, Нью-Йорку, Чикаго, оформив «шапку» «Волині» й багато рубрик-заставок. До речі, попервах Ніл Хасевич друкувався на сторінках «Волині».

31 серпня 1941 року з датою 1 вересня 1941 року перше число «Волині» побачило світ. Формат А2, обсяг - 4 сторінки (до свят номери газети виходили й на 8 сторінках). Під «шапкою» «Волинь» зазначено: «Часопис для Волині». У фірмі часопису такі відомості: «Видавець і головний керманчик Степан Скрипник. Редагує колегія за проводом Уласа Самчука. Редакція застерігає собі право виправляти рукописи. Невикористаний матеріал не повертається. Адреса редакції і адміністрації: Рівне вул. Тополева, ч. 32. Урядові години в адміністрації від 9 до 1 і від 15 до 18. Редакція приймає інтересанти від год. 10 до 12.

Закінчення на стор. 6

НАБЛИЖАЄТЬСЯ 1000 НОМЕР НОВІТНЬОЇ „ВОЛИНІ”

Закінчення. Початок на стор. 1.

Відбито черенками друкарні вид-ва видавництва «Волинь» в Рівному, вул. Адольфа Гітлера, 81». Ціна номера - 50 коп.

У першому числі «Волині» у зверненні до читачів «Від редакції» зазначалося: «Пристаємо до видання часопису «Волинь». Потреба пресового органу, особливо у наш час, надзвичайно велика. Брак друкованого періодичного рідного слова, брак зв'язку, брак відомостей, як з рідного краю, так і з чужини, творить атмосферу замкненої порожнечі й безперспективності. Хочемо ці браки та ненормальності усунути...». Редакція своїм читачам повідомила наміри щодо перспективи видання: «Спочатку наш орган буде виходити раз на тиждень, але з налагодженням комунікації маємо намір перейти на щоденник».

Редакція газети ставила перед собою в умовах німецької окупації, розрухи господарства, комунікацій, освіти й культури нелегкі завдання: запобігти інформаційній вакууму не лише на теренах Волині, а й усієї України: «Будемо інформувати наше громадянство про все, що діється в широкому світі. Політика, культура, господарство, тілесне виховання і спорт, справи Православної Церкви, статті з різних ділянок життя - все те знайде місце на сторінках нашого часопису. Просимо лише наше громадянство наділити нас своїм довір'ям, а також всебічно, чинно й практично нам допомагати. Думаємо, що громадянство зрозуміє наші наміри, і ми взаємною співпрацею розвинемо наш пресовий орган до такої міри, яка б вповні відповідала поставі й гідності нашого великого народу», - ось так смислово, емоційно, патетично й патріотично накреслила редакція своїм читачам концепцію часопису «Волинь» у зверненні «Від редакції».

Часопис «Волинь» був структур-

зація українського народу - ось основні гасла нашого часу. Не якісь старі порахунки, нікчемне амбіціонерське розбиття, не групова закукуріченість... і не отаманщина. А солідарна, творча будуюча і організуюча праця. Праця всього народу, праця кожної творчої одиниці. Ми цілком свідомо підкреслюємо оці дуже конкретні і дуже конкретні завдання і виразно ставимо їх, як протиположність нашого політичного розбиття, нашого дивовижного незрозуміння так виразної і так важливої політичної дійсності на суходолі Європи».

Ще на початку діяльності «Волині» у Рівному в Уласа Самчука, довідченого політика і літератора, знавця психології нових завойовників, не було жодних ілюзій щодо німецьких визволителів, які у Другій світовій війні, перемігши РСРП, дадуть українцям створити Українську державу. Про це засвідчує його спомини, щоденникові записи. На жаль, сучасні українські науковці, дослідники Самчукової творчості, особливо рівненського періоду 1941-1943 років, в один голос стверджують протилежне. Ось що читаємо у рівненській газеті з однойменною назвою «Волинь» від 26 січня 2001 року: «Декларуючи свою лояльність (у першосторінкових статтях) до окупаційного режиму, що випливала з його віри, в можливість державної розбудови України після війни, Улас Самчук разом з тим невтомно закликав до збереження і нагородження національних сил, потрібних для здійснення цього стратегічного завдання. Згадаймо його слова: «Пам'ятаймо, що ми передобличчям найбільшого з усіх судів суду. Пам'ятаймо, що від цього дня дійсною легітимізацією на право життя буде не сама наша жовто-блакитна стрічка, не шапка-мазепинка і не істеричний, розперезаний гін життя. Наряду з цими зовнішніми ознаками за нас

оголошіть мислять, говорять великі ма-

промовлялося: «зроби навпаки, думай - навпаки, дій - навпаки».

Перше число «Волині» вийшло накладом 12 тисяч примірників і вміє газета розійшлася серед населення. Попит на газету зростає з кожним числом. Максимальний тираж - 60 тисяч примірників, середній - 40 тисяч, тобто за 29 місяців існування вийшло 10 мільйонів примірників. Періодичність була - один, а з кінця жовтня 1941 року - два рази на місяць. Ціна - 50 коп., згодом - 1 окупаційний карбованець. З квітня 1942 року часопис «Волинь» мав статус загальноукраїнського (але в цей час Улас Самчук уже його не редагував, а був ув'язнений німцями).

Часопис «Волинь» виходив у Рівному з 1 вересня 1941 року до січня 1944 року. «На чолі редакції стояли: вересень 1941 р. - березень 1942 р. - Улас Самчук, березень-травень 1942 р. - Степан Скрипник, травень 1942 р. - липень 1943 р. - Андрій Мисечко, липень 1943 р. - січень 1944 р. - Петро Зінченко».

Безумовно, що розквіт видання припадає саме на початковий період, коли редагував його Улас Самчук. Талановита і смілива публіцистика його, великі організаторські здібності забезпечували потребу населення у правдивій інформації.

Улас Самчук дбав про журналістські кадри й позаштатних дописувачів. Усіляко, як тільки міг, піклувався про умови праці та побут журналістів і технічних працівників редакції й видавництва. У Рівненському обласному архіві зберігається фото членів дирекції, редакції і працівників видавництва «Волинь», зроблене у рідний день виходу у світ часопису «Волинь» 1 вересня 1942 року. На жаль, без Уласа Самчука і Степана Скрипника. На фото: Антін Кучерук, працівник редакції «Волинь», Петро Зінченко, редактор місячника «Орлея», Віра Шекер, секретарка редакції Олександра Пет-

Ольжич, Юрій Горліс-Горський, відомий просвітнянський діяч Неофіт Кибалюк, священники о. Юрій Шумовський та о. Михайло Носаль, агроном Євген Архипенко, архітектор, дослідник народно-церковної архітектури Волині Леонід Маслов. Інженери Павло Шадурський, К. Сірик, Петро Колісник писали про господарство, техніку, будівництво, Василь Мороз і Юрій Личик - про кооперацію і торгівлю, Надія Шульгіна-Щук, Петро Зінченко, Неофіт Кибалюк - про шкільництво, дитяче виховання, просвіту, інженери В. Стежко та Ярмолівич - про міське господарство, електривню, водогін, пожежну сторожу, Володимир Лучкань - про пасічництво, Карло Перебийніс - шкільні і побутові фейлетони. Писали статті Петро Остапчук та І. Талашук й ін.

Часопис розповсюджувався далеко за межами Волині. Його хоче передплачували й читали як на заході, так і на сході України, зокрема, з Галичини надсилали свої твори письменники Василь Щурат, Уляна Кравченко, Іван Філіпчук, Федір Дудко; з Крем'яччини - Сергій Даушков, Пилип Серпенко. Як свідчить численна редакторська пошта, «Волинь» передплачували у Дніпропетровській, Кіровоградській областях. Кореспондентами часопису в інших країнах були такі відомі літератори, як Євген Овчарук (Рим), Богдан Осадчук (Берлін), Володимир Приходько (Прага).

Особливою увагою Уласа Самчука були оточені молоді літератори Герась Соколенко, Григорій Нищий та ін. У неопублікованій статті «Рік Волині» Улас Самчук висловлював сподівання: «Зараз я глибоко переконаний, що будучність мої наміри зрозуміє і оцінить якраз так, як це зрозуміти й оцінити належить. Я чув і розумів, що у своїй роботі я мав найтісніший контакт зі своїм народом. Навіть тоді, коли хтось-десь не завжди мене розумів. Але це не зупинило мене».

окупації «Український засів» (Харків) та ін.».

На початку 1942 року Еріх Кох видав «Тимчасове розпорядження для забезпечення порядку справ преси», яким і вводилося жорстке цензуру преси. Це розпорядження, безумовно, поширювалося й на субокупаційну газету «Волинь».

Завпровадження цензури ще раз переконувало українських патріотів у тому, що фашисти ніколи не змиряться з визвольною боротьбою українського народу на окупованих землях, й не дозволить вільно висловлювати свої думки на сторінках періодичних друкованих видань. Німці нищили українську інтелігенцію, українську культуру. У лютому 1942 року в Бабиному Яру були розстріляні редактор «Українського слова» Іван Рогач, Олена Теліга - дружина Уласа Самчука, яку письменник характеризував як «кремень, що викресував іскри, і бравуру гусарську поставу героїзму». На це звірство фашистів та й на інші, які вони чинили по всій Україні, Улас Самчук відповів статтею «Так було - так буде!». Це був голос доведеного до відчаю страшною війною, але нескореного українського народу. «Любимо землю наших предків, горимо бажанням для неї жити, хочемо для неї працювати... Песимісти протягом двох років не переродять нас, а що найголовніше - не винищать тих мільйонів і мільйонів дуже цупких людей, які коли треба, увийдуть і під землю, щоб тільки не бути зметеними з поверхні планети».

Стаття «Так було - так буде!» після цензури з'явилася на першій сторінці часопису «Волинь» накладом 40 тисяч примірників 20 березня під формальною датою 22 березня 1942 року. І такого відношення фашисти не могли пробачити редактору: кинули до Рівненського в'язниці.

У примірниках № 187 і № 20 Ко-

на теренах Волині, а й усієї України. «Будемо інформувати наше громадянство про все, що діється в широкому світі. Політика, культура, господарство, тілесне виховання і спорт, справи Православної Церкви, статті з різних ділянок життя - все те знайде місце на сторінках нашого часопису. Просимо лише наше громадянство наділити нас своїм довір'ям, а також всебічно, чинно й практично нам допомагати. Думасмо, що громадянство зрозуміє наші наміри, і ми взаємно співпрацею розвинемо наш пресовий орган до такої міри, яка б вповні відповідала поставі й гідності нашого великого народу», - ось так сміливо, емоційно, патетично й патріотично накреслила редакція своїм читачам концепцію часопису «Волинь» у зверненні «Від редакції».

Часопис «Волинь» був структурною ланкою однойменного видавництва. Дирекцію видавництва спочатку очолював Степан Скрипник, згодом відомий львівський книговидавець Іван Тиктор. Видавництво «Волинь» у 1941 році видрукувало роман Уласа Самчука «Марія», безсумнівно, стіля ескізів якого вказує на «почерк» Ніла Хасевича, а також видавало журнали «Український хлібороб» (редактор П. Колесник) та дитячий часопис «Орлея» (редактор П. Зінченко). Організація роботи видавництва передбачувала забезпечення не лише підготовки і випуску часопису «Волинь», але і його розповсюдження, транспортвання, рекламу, оголошення тощо.

Одні й ті ж завдання ставили у буремний 1941 рік перед собою і видавництво, і часопис: згуртувати якомога більше національно свідомих українців, національно й психологічно підготувати населення волинського регіону (і не тільки) до боротьби за незалежність. Уже ця ідея чітко простежується у передовій статті Уласа Самчука в першому числі «Волині», яка називається «За мужню дійсність», він висловлює сподівання на розбудову України й організацію українського народу, стверджує, що головним орієнтиром політичної зрілості є не леві групи чи партії, а організовані й забувані всі клітини національної спільності народу. «Дуже велика і дуже виразна ідея керує цим переконанням. Ім'я їй Україна. В цій слові ховається стільки, що в ім'я його можна сміливо, без найменшого подразнення національного сумління, поступитися не одним груповим забобоном».

У передовій статті «За мужню дійсність» Улас Самчук висловлює головну лінію часопису й знає, чого він хоче: «Розбудова України і органі-

зація її періоду 1941-1943 років, в один голос стверджують протилежне. Ось що читаємо у рівненській газеті з однойменною назвою «Волинь» від 26 січня 2001 року: «Декларуючи свою лояльність (у першосторінкових статтях) до окупаційного режиму, що випливала з його віри, в можливість державної розбудови України після війни, Улас Самчук разом з тим невтомно закликав до збереження і нагромадження національних сил, потрібних для здійснення цього стратегічного завдання. Згадаймо його слова: «Пам'ятаймо, що ми передобличчям найбільшого з усіх судів суду. Пам'ятаймо, що від цього дня дійсною легітимацією на право життя буде не сама наша жовто-блакитна стрічка, не шапка-мазепинка і не істеричний, розперезаний гін життя. Наряду з цими зовнішніми ознаками за нас сьогодні мусять говорити великі наглядні чини - творення, шукання, удосконалення найденого».

Читаючи ці рядки, можна зробити закид їх авторів про те, що він не читав споминів Уласа Самчука «На білому коні» і «На коні вороному», в яких автор обгрунтовує свої думки з приводу німецького режиму, а також свої дії як редактора у Рівному, у той страшний час воєнного лихоліття. Безумовно, редакція «Волині» від початку виходу існувала легально, без німецької цензури, але й ці факти обережно Самчук не дуже-то тїшили: «...Ніякої офіційної напруги лінії ми ще не мали, ніяких компетентних урядів ще не було, залишалося діяти на власну відповідальність. Маючи на увазі суворий воєнний час, як також загальне політичне настановлення наших «визволителів», мусимо бути подвійно обережними. Поки що на нас не звертають уваги, але довго це не буде тривати. А хотілося б, щоб газета була максимально своя, не лише мовою, але й змістом, щоб вона щось казала, за щось змагалася, відстоювала якісь інтереси. Розуміється, оминати «кесареві - кесарево» годі, не такий час...».

Саме у цих словах - дилема редактора. Щоб її вирішити на користь української національної ідеї в умовах загарбницької війни, він змушений був віддати «дань кесареві - кесарево», тобто на сторінках «Волині» публікувати портрет Гітлера, агітувати молодь виїжджати на роботу до Німеччини, амшувати панегирики «вождю Гітлеру» і його сателітам, друкувати зведення «переможних дій німецької армії». Прочитавши подібні матеріали у «Волині», обізнаний читач розпізнавав у них езопову мову, бо за цими публікаціями до читача наче

безумовно, що розквіт видання припадає саме на поштовий період, коли редагував його Улас Самчук. Талановита і смілива публіцистика його, великі організаційські здібності забезпечували потребу населення у правдивій інформації.

Улас Самчук дбав про журналістські кадри й позаштатних дописувачів. Усіляко, як тільки міг, піклувався про умови праці та побут журналістів і технічних працівників редакції й видавництва. У Рівненському обласному архіві зберігається фото членів дирекції, редакції і працівників видавництва «Волинь», зроблене у річницю виходу у світ часопису «Волинь» 1 вересня 1942 року. На жаль, без Уласа Самчука і Степана Скрипника. На фото: Антін Кучерук, працівник редакції «Волинь», Петро Зінченко, редактор місячника «Орлея», Віра Шехар, секретарка редакції, Олександр Петлюра, заступник директора видавництва, Іван Тиктор, директор видавництва, Андрій Мисечко, головний редактор «Волині», Антоніна Сіверська, коректорка видавництва, Петро Колесник, редактор «Українського хлібороба», Василь Штуль, заступник редактора «Волині», Марія Аврамчук, працівник адміністрації, Семен Корж, арт. маляр видавництва, Людмила Нітовська, секретарка видавництва, Григорій Лукашевич, працівник адміністрації, Олена Якимович, працівник адміністрації, Анатоль Миськів, адміністратор «Волині», Олександр Лобановський, працівник адміністрації, Юрко Ковальчук, працівник адміністрації, Ганна Наживенко, працівник адміністрації, Михайло Огородник, працівник адміністрації, Раїса Лещук, працівник адміністрації, Протас Тимоцьук, працівник адміністрації, Ольга Ожерешко, робітниця видавництва.

Але це далеко не всі, хто творив «Волинь». Серед них і патріотичні журналісти О. Давен, Л. Чаплев, Олег Штуль, заступник редактора (Самчука) Роман Бжеський, який підписувався псевдонімами (Дажбожич, Млиновецький, Характерник), графік Ніл Хасевич, Ю. Волинський (Віталій Юрченко), Олена Теліга, яка лише з середини вересня 1941 року до жовтня 1941 року працювала у «Волині» і видрукувала на її сторінках чотири есеї: «Розсилаються мури», «Братерство в народі», «Грало духу», «Нарозстіж вікна», Євген Лазор, Авенір Коломиць, Анатоль Демодовгопільський, балетмейстер, директор Рівненського міського театру. На сторінках «Волині» у 1941-1942 роках друкувалися відомі українські поети й письменники, а також політичні та громадські діячі. Зокрема, Євген Маланюк, Олег

Ченко, Іван Філіпчик, Федір Дудюк; з Крем'яниччини - Сергій Даушков, Пилип Серпенко. Як свідчить численна редакторська пошта, «Волинь» передбачували у Дніпропетровській, Кіровоградській областях, Кореспондентами часопису в інших країнах були такі відомі літератори, як Євген Оначківський (Рим), Богдан Осадчук (Берлін), Володимир Приходько (Прага).

Особливою увагою Уласа Самчука були оточені молоді літератори Герас Соколенко, Григорій Нищий та ін. У неопублікованій статті «Рік Волині» Улас Самчук висловлював сподівання: «Зараз я глибоко переконаний, що будучність мої наміри зрозуміє і оцінить якраз так, як це зрозуміти й оцінити належить. Я чув і розумів, що у своїй роботі я мав найтісніший контакт зі своїм народом. Навіть тоді, коли хтось-десь не завжди мене розуміє. Я чув, що я не сам, не залишений, не відрааний, а навпаки - по самі коліна вгзури у рідний ґрунт, підтриманий тисячами рідних, працюючих рук та добрих щирих сердець».

З 1 вересня 1941 року до 22 березня 1942 року редактор Улас Самчук на сторінках «Волині» опублікував 30 передових статей. В їх назвах звучить заклик до віри у краще життя на рідній землі. Ось деякі з них: «За мужню дійсність», «Європа і ми», «Наше село», «Героїзм наших днів», «22 січня», «Крути», «Шевченко», «Свідомо жити», «Київ - серце України», «Господарство і праця», «Вимоги твердо го часу», «Нарід чи чернь?», «Ясно й виразно», «Рівнобага», «З Новим роком», «Перед найбільшим вирішенням», «Піднятий меч», «Більше ініціативи», «Сталінові «Pro memoria», «Війна», «Слово письменника», «Так було - так буде!» й ін.

Цінною для української журналістики є подорожньо-репортажська публіцистика Уласа Самчука. Це - нарисові матеріали «Крізь бурю й сніг», «У світі приблизних вартостей», «У світі упадку та руїни», «Колеса мусять крутитись...».

Загалом же «воєнний доробок Уласа Самчука налічує, за неповними підрахунками, 78 оригінальних матеріалів, між яким - 30 передовиць, 4 нарисові серіали, 40 інших - різнопланових та різножанрових публікацій (статті, огляди, рецензії, замітки, критика, репортажі, фейлетони), 4 уривки з художніх творів. Друкувались вони, неодноразово дублюючись, в часописах «Волинь» (Рівне), «Українське слово» (Київ), «Голос Сарненщини», «Костопільські вісті», «Заславський вісник», «Орлея» (Рівне), «Українка» (Костопіль), «Крем'янецький вісник», як також у літературному журналі періоду

на інші, які вони читали по всій Україні, Улас Самчук відповів статтю «Так було - так буде!». Це був голос доведеного до відчаю страшною війною, але нескореного українського народу. «Любимо землю наших предків, горимо бажанням для неї жити, хочемо для неї працювати... Песимісти протягом двох років не переродять нас, а що найголовніше - не винищать тих мільйонів і мільйонів дуже цупких людей, які коли треба, увийдуть і під землю, щоб тільки не бути зметеними з поверхні планети».

Стаття «Так було - так буде!» після цензури з'явилася на першій сторінці часопису «Волинь» накладом 40 тисяч примірників 20 березня під формальною датою 22 березня 1942 року. І такого віднодмства фашисти не могли пробачити редактору: кинули до Рівненської в'язниці.

У донесенні за № 187 від 30 березня 1942 року секретній службі рейху доповідалося про те, що в Рівному начальник Сіпо й СД конфіскував № 32/51 газети «Волині» за 22 березня 1942 року через статтю Уласа Самчука, зміст якої був ворожим щодо німців, 21 тисяча примірників цього номера була знищена.

Трагічною була доля багатьох журналістів та співробітників «Волині». У Києві фашисти розстріляли Олену Телігу; у Дермані - Антона Кучерука; у Рівному - Анатолія Демодовгопільського, Леоніда Маслова, Харито Кононенко; у концтаборі Саксенгаузен - Олега Ольжича. У липні 1943 року есесівці прямо у приміщенні редакції вбили завідувача господарства Протаса Тимоцьука, арештували директора видавництва Івана Тиктора. У лавах УПА загинули Василь Штуль, Андрій Мисечко. Жертвою червоних партизанів-чекістів став письменник Віталій Юрченко. 4 березня 1952 року, щоб не здатися живим у руки енкаведистам, у бункері біля села Сухівці неподалік Рівного разом з двома повстанцями від власної кулі загинув Ніл Хасевич (Бей-Зот), який писав: «Я не можу битись з ними (більшовиками. - Р. П.) руками, але я б'юся своїм різцем і долотом». Часопис «Волинь» припинив існування на початку січня 1944 року.

Роль і значення часопису «Волинь» та його редактора Уласа Самчука у роки Другої світової війни несправедливо недооцінювали вітчизняними істориками, дослідниками періодики. Тому таким актуальним бачиться завдання об'єктивно і всебічно дослідити цей часопис, достойно поцінувати його, відкласти йому належне місце в історії української журналістики.